

6 nieuwe borgingspraktijken op het Register van Inspirerende Voorbeelden

'Beste Campinisten!' Kempische commons op zijn mooist

Campinisten zijn vrienden, leden, sympathisanten, fans, kwekers, ... van het Kempens Hoen. Het Kempens Hoen is niet enkel een vzw maar ook een 'echt kieken'. 100 jaar geleden verdween bij ons het Belgische kippenras door oorlog, industrialisering en export. Het ras overleefde echter in het buitenland en werd in 2013 terug naar eigen bodem gebracht. Campines zijn legkippen die middelgrote kalkwitte eieren leggen en dit het hele seizoen. De jonge hanen geven zeer fijn en gewaardeerd vlees

Kempens Hoen vzw vraagt alle Kempenaren om bij te dragen aan een gemeenschappelijke doel: het Kempisch kieken in ere herstellen als gezond, productief en smakelijk streekras. In een participatief project laat de vzw de verschillende erfgoeddragers uitblinken: kwekers, ambassadeurs, boeren en chef-koks. Ze staan mooi naast elkaar op de website www.kempenshoen.be.

De vzw publiceert daarnaast een blog met historische berichten over de 'kiekens' om zo de Kempenaren te inspireren en de oude verhalen te borgen. De vzw creëert ook nieuwe verhalen door onder meer keurmomenten tussen kwekers en tastings met chef-koks te organiseren.

In 2023 wordt het tienjarig jubileum van de thuiskomst van het Kempens Hoen gevierd. Dat gebeurt samen met meer dan honderd kwekers, boeren en ambassadeurs en op verschillende erfgoed-, onderwijs- en toeristische locaties.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *"Het initiatief is breed gedragen en verenigt verschillende partners. Ontdekken, kweken, bereiden en proeven komen mooi aan bod op de website. De communicatie van de vzw is heel goed uitgedacht. Het project zorgt ervoor dat 'levend erfgoed' in de betekenis van 'oude rassen', zichtbaar wordt binnen het immaterieel-erfgoedbeleid."*

Contact: info@kempenshoen.be / Maarten Jacobs, 0485 86 97 46 of Luk Van Bouwel, 0475 68 21 76

Het tweemaaljaarlijks accordeonfestival Airbag in Brugge

Cultuurcentrum Brugge besliste 20 jaar geleden om de accordeontraditie aan te zwengelen en daarbij erfgoed en hedendaagse muziekcultuur te combineren in een breed muzikaal project. Naar aanleiding van het succes van de eerste editie van [Airbag Festival](#), besloot het Brugse stadsbestuur om opnieuw een accordeonopleiding aan te bieden aan het stedelijk conservatorium. Ondertussen is het een vaste traditie dat de leerlingen van de accordeonklas een proloog van het eigenlijke festival verzorgen.

Van in het begin koos de festivalorganisator ervoor om een breed programma samen te stellen in samenwerking met diverse culturele partners. Reeds bij de eerste editie besteedde Airbag Festival een bijzondere aandacht aan het erfgoed, o.a. via verschillende publicaties over het Brugse accordeonverleden, tentoonstellingen, en een vaste samenwerking met het Volkskundemuseum.

Met een breed programma wil de organisatie een zo groot mogelijke participatie tot stand brengen bij verschillende doelgroepen, waaronder jongeren, schoolgaande jeugd, senioren, actieve muzikliefhebbers, zowel amateurs als professionele artiesten en toevallige passanten of toeristen. Daardoor, en door de laagdrempeligheid, geeft het festival zowat elke Bruggeling de indruk mede-eigenaar te zijn van het initiatief.

Op 20 jaar tijd is er dankzij Airbag Festival een hechte erfgoedgemeenschap ontstaan die een liefde voor de accordeonmuziek en het accordeon deelt. Het festival brengt die gemeenschap telkens opnieuw samen.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“Het Airbag Festival belichaamt dat waar het bij immaterieel erfgoed om draait: de cultuur die rond accordeonmuziek ontstaat en de gemeenschap die zich erachter schaart. Het Register biedt een nieuwe blik op de festivaltraditie en ziet het als een goede borging van immaterieel erfgoed. Het is een mooi voorbeeld van hoe een festival een instrument en muzikale praktijk nieuw leven kan inblazen.”*

Contact: Peter Roose, peter.roose@brugge.be of roosepeter@gmail.com

Jong geleerd is oud gedaan: een pelotonnetje van kleuters in de Bloemenstoet

De Bloemencorso van Ternat is de op één na oudste corso in Vlaanderen en bovendien ook de enige voorjaarscorso. Aangezien klassieke corsobloemen in die periode van het jaar nog niet voorhanden zijn, is het voor de bouwers een dure aangelegenheid die ook nog eens een aparte techniek vergt om de (veelal) snijbloemen te verwerken. Daardoor neemt het aantal groepen de laatste jaren af en veroudert het deelnemersveld.

Tijdens een lokaal traject 'Buurten met erfgoed', dat ondersteund werd door [erfgoedcel Zender](#), ging basisschool GO Horizon aan de slag met het erfgoed van de bloemencorso. De kleutertjes van de 3de kleuterklas versierden hun fietsjes met bloemen. Traditioneel rijden er immers ook versierde fietsen mee in de corso. De leerkrachten lieten zich bijstaan door enkele ervaren corsobouwers.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“Dit inspirerende initiatief is een mooie samenwerking tussen de school, de lokale erfgoedcel en de organisatie van de bloemencorso. Het brengt een lokale traditie tot in de klas en verbindt erfgoed met onderwijs. Een hele nieuwe generatie komt met het erfgoed in contact en er ontstaan nieuwe herinneringen. Ook ouders die niet opgroeiden met de traditie leren de corso kennen. Op die manier houdt de school mee de erfgoedgemeenschap van vandaag en morgen in stand.”*

Contact: Traject en borgingsaspecten: Hilke Arijs, 0491 72 74 13 of hilke@zender.be. Lokaal bestuur: Marleen Platteau, marleen.platteau@ternat.be.

Het 2de Spoor van Felix Art & Eco Museum

Op een plek waar je het niet verwacht, in het centrum van Drogenbos, ligt het [Felix Art & Eco Museum](#) op het domein dat ooit van schilder en boer Felix De Boeck (1898-1995) was. Het museum werkt met twee grote luiken. Enerzijds is het er Felixeco, het ecologische luik dat zich voornamelijk ontplooit tussen de bomen op het museumdomein en geïnspireerd wordt door de werken van De Boeck. Daarnaast is Felixart het artistieke luik van de organisatie. Bij Felix Art & Eco Museum is er niet alleen aandacht voor kunst en ecologie maar ook voor de integratie van immaterieel erfgoed binnen de museale werking.

Felix Art & Eco Museum borgt proactief immaterieel erfgoed dat verband houdt met het leven van Felix De Boeck als landbouwer. Vanuit het geloof in de gemeenschapsvormende kracht van dat immaterieel erfgoed zet het museum, samen met vrijwilligers, lokale verenigingen, Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei en ZENDER, in op diverse erfgoedpraktijken die raakvlakken hebben met de museale werking en ecologische duurzaamheid.

Bij de ruimtelijke en museale ontwikkeling van Felix Art & Eco Museum was het stimuleren en verhogen van de betrokkenheid van de uiteenlopende (erfgoed)gemeenschappen binnen de faciliteitengemeente een

belangrijke doelstelling. Met projecten, activiteiten en programma's rond immaterieel erfgoed zorgt het museum bij diverse deelnemers voor een gevoel van samenhang.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“Door immaterieel erfgoed transversaal in te zetten in het kader van participatie, maakt het museum de ommezwaai van kunstmuseum naar gemeenschapsmuseum. Het museum positioneert zich als een toegankelijke plek en contactzone. Door bruggen te slaan tussen erfgoed- en taalgemeenschappen, en tussen verleden, heden en toekomst, toont het museum hoe immaterieel erfgoed een hefboom kan zijn voor maatschappelijke betrokkenheid en welzijn. Het initiatief toont hoe een museum en erfgoedgemeenschappen kunnen samenwerken om immaterieel erfgoed te borgen.”*

Contact: Sergio Servellón, sergio.servellon@felixart.org

Bûmplanters – La Fidélité Future

De ronkende titel van dit project verwijst naar La Pépinière de la Fidélité (1796-1819); de grootste experimentele boomgaard die Brussel ooit heeft gekend. Die boomgaard was de verdienste van één uitzonderlijke Brusselaar: Jan-Baptist Van Mons (Brussel 1765 – Leuven 1842). In het centrum van de stad had hij 80.000 bomen staan, op een terrein van maar liefst zes voetbalvelden groot. Hij verzamelde zo'n 2.000 variëteiten, waarvan hij er 400 zelf had gecreëerd.

Met [La Fidélité Future](#) wil het burgercollectief De Bûmplanters de boomgaard van Van Mons terug uit de grond stampen in tuinen, parken, speeltuinen, bedrijfsterreinen en moestuinen, verspreid over heel Brussel. Daarvoor doet het beroep op de Brusselaars om samen het stedelijke ecosysteem te versterken en de levenskwaliteit in de stad te verbeteren. Het project wordt ondersteund door *Urban Brussels*.

Heel wat van de oude variëteiten van Van Mons zijn fragiel en vragen het juiste onderhoud. Daarom zet het project niet alleen in op het planten van bomen. Met workshops rond zorg, snoeien, en enten wordt ingezet op het delen kennis over het zorgen en opkweken van de bomen.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“La Fidélité Future is een goed voorbeeld van een borgingsactie die inzet op het doorgeven en beoefenen van immaterieel erfgoed. Bij die actie is ook een belangrijke rol weggelegd voor duurzaamheid en voor publieksactiviteiten zoals stadswandelingen. Via het initiatief wordt 'levend erfgoed', in de betekenis van 'oude plantensoorten', zichtbaar binnen het immaterieel-erfgoedbeleid.”*

Contact: Thomas Matei, 0485 20 54 92, thomas.matei@buumplanters.be

Molennetwerk KempenBroek vzw

GrensPark Kempen-Broek is een verrassend gevarieerd natuurgebied waar nog 47 watermolens en windmolens draaien en malen. [Molennetwerk KempenBroek vzw](#) is een vrijwilligersorganisatie die in 2015 is opgericht en zich inzet voor de promotie en het behoud van het molenerfgoed en het molenaarsambacht in GrensPark Kempen-Broek en in enkele direct aan Kempen-Broek grenzende gemeenten in Vlaanderen en Nederland. De vzw heeft ook aandacht voor de natuur van het grenspark en voor de mensen die er wonen. Ze brengt mens, natuur, cultuur en erfgoed samen. De organisatie zet actief in op het molenerfgoed, via verschillende kanalen (o.a. een blog) en initiatieven (o.a. wandel- en fietsroutes). Ze doet dit grensoverschrijdend voor alle 47 molens.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“Het initiatief toont de kracht van samenwerken over de grenzen heen. De vrijwilligersorganisatie brengt mens, natuur, cultuur en erfgoed samen, met het park en de molens als vertrekpunt. Daarbij gaat het niet alleen over het historische en ambachtelijke aspect van de molens, maar ook over de molens als ontmoetingsplekken. Zo zet de organisatie het molenerfgoed op de kaart, verhoogt ze het draagvlak voor het molenbehoud en inspireert ze nieuwe vrijwillige molenaars.”*

Contact: Toon Verlaak, 0494 30 54 73, toon.verlaak@telenet.be